

Regeringskansliet
Näringsdepartementet
103 33 Stockholm

REGERINGSKANSLIET
Näringsdepartementet
Registratör

Ink 2015 -06- 18

Tel Dnr. N2015/3635/HL

Betänkandet Service i glesbygd (SOU 2015:35), dnr N2015/2989/HL

Länsstyrelsen har anmodats att avge yttrande över rubricerade betänkande och får härmed lämna följande synpunkter.

Sammanfattning

Länsstyrelsen tillstyrker att ett nytt stöd införs som får formen av ett driftsstöd till butiker i utsatta områden.

Länsstyrelsen förordar att ett rent avståndskriterium tillämpas när det gäller att avgränsa stödberättigade butiker istället för den modell som utredningen redovisar.

Länsstyrelsen anser att det finns skäl som talar för att ansvaret för det nya stödet läggs hos länsstyrelserna.

Anslaget för regionala tillväxtåtgärder bör tillföras ytterligare medel för att finansiera stödbehovet.

Motiv för stödet

Utredaren har gjort en förtjänstfull genomlysning av serviceutvecklingen och förutsättningarna för hållbar service på landsbygden. Länsstyrelsen delar den bild som utredningen redovisar. Som en följd av minskande befolkning och förändrade arbets- och konsumtionsmönster har nätet av servicefunktioner på landsbygden glesats ut i snabb takt, vilket i sin tur ytterligare minskar landsbygdens attraktionskraft när det gäller boende, besökare och företagare. Länsstyrelsen anser att i synnerhet dagligvaruservicen närmar sig en kritisk nivå när det börjar bli kännbara avstånd till butiker även i delar av södra Sverige.

Om det finns en politisk ambition att hejda denna utveckling och så långt möjligt upprätthålla ett utbud av service på en viss nivå torde ett permanent driftsstöd i många fall vara en nödvändig åtgärd. Den ekonomiska situationen är i många butiker sådan att en rimlig arbetsbörda och en rimlig lön är svårt att uppnå.

Avgränsning

Enligt direktiven ska ett eventuellt nytt stöd kunna ges i särskilt utsatta och sårbara områden. Tillväxtanalys har tagit fram en modell för avgränsning av sådana områden utifrån tillgänglighet till tätorter med mer än 3 000 invånare.

Ytfrande

Datum
2015-06-15

Ärendenummer
300-2031-15

Utredaren förordar att stöd ska kunna ges i områden med låg eller mycket låg tillgänglighet enligt denna modell men att Tillväxtverket får i uppdrag att meddela föreskrifter för hur stödområdet närmare ska bestämmas. Till den föreslagna modellen kopplas ett minsta avstånd till alternativ butik om 15 km.

Avgränsning av utsatta och sårbara orter kommer således enligt föreslagen modell att ske, inte i första hand utifrån det snäva perspektivet dagligvaruservice, utan utifrån tillgänglighet till service i vidare mening. Risken med denna modell är att butiker som är kopplade till orter med folkmängd balanserande på cirka 3 000 invånare riskerar att ena året vara stödberättigade och det andra året inte vara stödberättigade beroende på hur folkmängden i den aktuella tätorten förändras. En butik skulle då kunna bli av med eller bli berättigad till ett stöd utan att tillgängligheten till service har förändrats på något påtagligt sätt.

Länsstyrelsen är alltså tveksam till utredningens förslag i denna del och förordar istället en modell som bygger enbart på tillgänglighet till dagligvaruservice. Rimligen borde ett längre vägavstånd än 15 km i så fall tillämpas. Ett förslag är 20 km som i vissa fall kan sättas kortare i då vägförhållandena så motiverar eller det handlar om öar utan landsförbindelse.

Ansvarig organisation

Vid årsskiftet togs serviceprogrammet och stödet till kommersiell service över av landstinget i sex län. Sedan tidigare hanterar landstingen i fyra län och Regionförbundet i Kalmar län dessa frågor. Genom satsningen i Landsbygdsprogrammet återförs av allt att döma investeringsbidragen till länsstyrelserna medan servicebidraget och hemsändningsbidraget ligger kvar på landstingen. Utredaren föreslår att hanteringen av det nya stödet till butiker i utsatta och sårbara områden läggs på den organisation som har det regionala utvecklingsansvaret. Länsstyrelsen vill betona vikten av att regeringen i valet av ansvarig organisation allvarligt väger in förenklingsaspekterna och försöker samla aktuella stöd hos en och samma organisation. Utredningen har inte föreslagit några förändringar när det gäller det nuvarande servicebidraget inom förordningen om stöd till kommersiell service. Det finns skäl att överväga om inte även servicebidraget bör återföras till länsstyrelserna och i det sammanhanget samordnas med det nya stödet.

Finansiering

När det gäller om särskilda medel ska avsättas för det nya stödet eller det ska rymmas inom ordinarie anslag för regionala tillväxtåtgärder finns för- och nackdelar. Länsstyrelsen förordar det senare alternativet eftersom det medger en större flexibilitet när det gäller den samlade användningen av tillväxtmedel. Emellertid bör anslaget för regionala tillväxtåtgärder tillföras ytterligare medel motsvarande den beräknade stödvolymen.

Yttrande
Datum
2015-06-15

Ärendenummer
300-2031-15

Upprätthålla annan grundläggande kommersiell service

Länsstyrelsen tillstyrker förslagen som handlar om att trygga den service som statliga bolag erbjuder i glesbygd.

Detta beslut har fattats av landshövding Kristina Alsér efter föredragning av planeringsdirektören Allan Karlsson. I den slutliga handläggningen har även Landsbyggsdirektören Stefan Carlsson och funktionsledaren Anders Meijer deltagit.

Kristina Alsér

Allan Karlsson

